

Egy évtized

A Magyar Evangéliumi Börtönmisszió munkája*

Tíz év telt el azóta, hogy Magyarországon a börtönökben ismét megjelentek a civilek. A kommunizmus 40 évében vallási tevékenység a börtönökben Magyarországon nem folyt. Sokakban joggal merült fel a kérdés, hogy mit keresnek odabent a börtönt nem ismerő laikusok. A választ nem kell nagyon messze keresni, hiszen a keresztény emberek mindig is felelősséget éreztek elesett embertársaik iránt. „Oszd meg kenyeredet az éhezővel, vidd be házádba a szegény bujdosókat, ha mezítelent láatsz, ruházd fel, és ne zárkózz el testvéred elől!” - olvashatjuk a Bibliában az Ézsaiás könyve 58. fejezetének 7. versében. Ennek a felelősségnek a tudatában a rendszerváltozást követően szinte azonnal a börtönben találtuk magunkat, és azóta is, folyamatosan végezzük ezt a missziós munkát.

Így kezdődött

1989-ben Sári nénivel (László Istvánnéval) kezdődött, aki hívő keresztény aszszony volt, és hivatásos pártfogóként látogatta a Budapesti Fegyház és Börtön fogvatartottjait. Az akkori vezetés őt kérte meg, hogy hívjon más keresztény embereket is, akik készek arra, hogy a Biblián keresztül lelki segítséget nyújtsanak a börtönlakóknak. Ezt követően megindult az útkeresés. Néhányan, akik felelősséget éreztünk a börtönmunka iránt, felvettük a kapcsolatot a vezetőséggel. Világossá vált, hogy a börtönökben csak valamilyen hivatalos forma keretén belül tudunk tevékenykedni, ezért elhatároztuk, hogy alapítványt hozunk létre.

1990. január 31-én az akkori Szociális és Egészségügyi Minisztérium bejegyezte a Magyar Evangéliumi Börtönmisszió Alapítványt. Hamarosan a Kozma utcából egyenesen Kozma úrhoz, az országos parancsnok helyetteséhez vezetett az utunk. A működésünkkel kapcsolatos kérdéseket beszélünk meg vele. Ezzel minden akadály elhárult.

Kezdetben sokan buzgón, nagy lelkesedéssel, de bizonyos félelmekkel, nagyfokú ismerethiánnyal és minden tapasztalat nélkül vágtunk neki a számunkra ismeretlen börtönvilágnak. Hamarosan mintegy száz munkatárs 12 bv. intézetben tartott rendszeres kapcsolatot a fogvatartottakkal. Munkatársainkkal minden

*Elhangzott a 2000. február 19-én rendezett ünnepi megemlékezésen.

anyagi ellenszolgáltatás nélkül, akár anyagi áldozatot is hozva, szabadidőnkben végeztük a szeretetszolgálatot.

Tapasztalatlanságunkból kifolyólag kezdetben sok külső és belső nehézséggel találkoztunk. Számunkra idegen volt a börtönök katonás rendje, nem ismertük kellőképpen a fogvatartottakkal való érintkezés szabályait, és ez sok konfliktushelyzetet teremtett. Hirtelen sok civil jelent meg a börtönökben. Bizonytalan viselkedésük többletmunkát jelentett elsősorban a velük közvetlen kapcsolatba kerülő őrszemélyzetnek. Ők sem tudták, hogy szokatlan kérdéseinkre mi lehet a válasz. Együtt kellett megtanulnunk, hogy ezt a munkát miként lehet gördülékenyen, egymást segítve végezni.

Azt is meg kellett tanulnunk, hogy a fogvatartottak beszámolóit is ellenőrzésre szorulnak. Noha hívők vagyunk, ismertük fel, mégsem szabad ennyire hiszékenyek lennünk. Ezért a nevelőtisztekkel egyre szorosabb kapcsolatot alakítottunk ki.

Mint minden új munkánál, itt is a kezdeti lelkesedés sokakban alábbhagyott, és ekkor átmeneti létszámcsökkenés volt tapasztalható. Néhányan elmentek, de jöttek újak is. Mint a misszió vezetőinek, be kellett látnunk, nem mindenki alkalmas erre a szolgálatra, ezért a későbbiekben a kuratórium sokkal mélyrehatóbban beszélgetett el az új jelentkezőkkel. Nem elég az őszinte és buzgó vágy, feltétlenül szükséges az átfogó, helyes Biblia- és emberismeret. Nagyon fontos, hogy az átélt kudarcok ne törjék le a munkatárs lendületét.

Misszióink nem áll egyik felekezeti felügyelete alatt sem, de a munkatársak mind valamelyik keresztény egyház vagy gyülekezet aktív tagjai, életvitelük meg-

egyeznek azzal, amit tanítanak. Munkánk során azt tapasztaltuk, a fogvatartottak azért, hogy eltereljék saját problémáikról a figyelmet, igyekeznek kiélezni bizonyos felekezeti különbözőségeket. Ezek a felismerések arra vezettek, hogy világosan és egyértelműen megfogalmazzuk a misszió alapelveit, és ezek alapján munkatársainktól elvárjuk, hogy semmilyen felekezeti irányzatot ne képviseljenek börtönmissziós munkájuk során.

Azt is felismertük, szükségünk van a szakmai és lelkipozitív ismeretek elsajátítására. 1994-ben lehetőség nyílt arra, hogy munkatársaink részére rendszeres tanfolyami képzést indítsunk el. Ezekre a tanfolyamokon szakelődök segítenek bennünket eligazodni a különböző területeken.

A büntetés-végrehajtási jogi ismeretek területén messzemenő segítséget kapunk a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságától és a helyi börtönök parancsnokaitól, tisztjeitől, akik erre a célra sok esetben a szabadidejüket áldozzák fel. Ezúton mondunk köszönetet e téren nyújtott segítségükért. A tanfolyamon ezenkívül egészségügyi, lelkipozitív ismereteket szerzünk, de tanulunk bibliai teológiát is. Ezek ismerete feltétlenül szükséges, hiszen rengeteg egészségügyi, lelki problémával találkozunk a börtönökben. Munkánk során szükség van arra is, hogy a szabadulás előtt állót el tudjuk igazítani az éppen hatályos jogszabályok között, munkavállalási, segélyezési, családjogi kérdésekben is. A magyarországi utógondozási lehetőségek ismerete is fontos, hiszen sokuknak nincs hová menniük szabadulásuk után. Az általunk ismert szervezeteket felkérjük, mutassák be munkájukat munkatársainknak. Mindezek mellett nagy lehetőség a tapasztalatcseré is, amely lehetőséget ad munkamódszereink kiegészítésére, korrigálására.

Munkaterületeink, ahol a börtönmisszió tagjai dolgoznak

1996-ban az országos parancsnoksággal együttműködési megállapodást kötöttünk. Ezt követően a helyi bv. intézetekkel is szerződésben szabályoztuk a már évek óta folyó közös munkánkat. Munkánk során folyamatosan kialakultak bel- és külföldi kapcsolataink különböző, de hasonló célú szervezetekkel. 1995-ben a Magyar Evangéliumi Börtönmisszió Visegrádon rendezte meg a veszélyeztetetteken és börtönből szabadultakon segítő szervezetek 10. nemzetközi találkozóját, ahol több országból mintegy 30 szervezet, a hazai országos parancsnokság, és néhány bv. intézet vezetői is részt vettek. A háromnapos tanácskozáson a szabadultak rehabilitációjának lehetőségeiről cseréltünk véleményt. Sok biztatást merítettünk azoknak a szervezeteknek a tapasztalatából, amelyek már előttünk huszonöt évvel elkezdték a munkát.

Ma már elmondhatjuk, munkánk stabilizálódott, 120 munkatársunk 19 börtönben végez rendszeres munkát. A mun-

katársak jelentős része a budapesti és a Budapest környéki bv. intézetekben tevékenykedik.

Alapelvek

Íme, néhány alapelv, amelyet minden munkatársunkra vonatkozóan érvényesnek tekintünk.

1. Készek vagyunk minden büntetés-végrehajtási intézetben lévőknek hirdetni az evangéliumot irgalmassági alapon, segíteni, köszönetet nem várva, annak tudatában, hogy bűneink miatt mi is Isten kegyelmére szorulunk, ugyanúgy, mint ők.

2. Minden szolgálatot, tanácsadást és segítségét a Biblia elvei alapján végzünk, mivel Isten kijelentése az egyetlen mérce az igazság, a hit és az életvitel valamennyi kérdésében.

3. Jézus Krisztus, Isten Fia, aki valóságos Isten, valóságos emberként élt a Földön. Ártatlanul halt kereszthalált értünk, majd feltámadt a halálból és a mennybe

ment Atyjához, Istenhez. Halálával mindenkorra érvényes engesztelést szerzett bűneinkért, üdvösségünknek az ő személyén kívül semmilyen más alapja nincs. Csak aki ezt elfogadja, nyerheti el bűnei bocsánatát és az örök életet. Célunk ezt az örömhírt hirdetni mindenkinek, azzal a vágygal, hogy minél többen megtérjenek. Tudatában vagyunk annak, hogy mi senkit nem tudunk megtéríteni. Az üdvösség Isten ajándéka, amit mindenki csak személyes döntése útján nyerhet el.

4. Mindenki, aki Jézus Krisztust személyes megváltójaként és élete Urának elfogadta, Isten gyermekévé és az egyetemes Egyház tagjává lesz. Az egyetemes Egyház Krisztus teste, felekezeti hovatartozástól függetlenül. Ezért munkánkat kizárólag a Szentírás és a Szentlélek vezetése alapján végezzük.

5. A börtönben lévők, a fogvatartottak között nem akarunk másról tudni és szólni, mint Jézus Krisztusról, mégpedig mint megfeszítettről. Hirdetjük Isten ítéletét a bűn felett, és az ő szeretetét és kegyelmét a bűnbánó és bűnös iránt. Hirdetjük a bűn rabságából való szabadulás lehetőségét a Jézus Krisztusban való hit által.

6. Elzárkózunk az elől, hogy a 4. és 5. pontokban megfogalmazott alapüzeneten felül „felekezeti” tanításokat hirdessünk, amelyek a Krisztusban hívőket szembeállítják egymással. Nem feladatunk bármely, Jézus Krisztusban mint egyetlen üdvözítőben hívő felekezet tanításainak bírálata. Nem feladatunk, hogy kegyelmi ajándékokat osztogassunk a fogvatartottak között. Elzárkózunk a kegyelmi ajándékokkal kapcsolatos tanítások, gyógyítások, csodatételek hirdetésétől és gyakorlásától a börtönökben.

7. Az elítélteknek csak olyan könyveket adunk, amelyek az alapelvekkel összhangban vannak.

8. Adományokat kizárólag az alapítvány kitűzött céljaira használunk, de csak Istentől kérünk.

9. Bírói ítéletek felülvizsgálatával, új eljárások indításával nem foglalkozunk.

10. Munkánkat, szolgálatunkat a büntetés-végrehajtás országos és helyi szerveivel való együttműködésben, utasításainak betartásával végezzük.

11. Munkatársainktól elvárjuk, hogy szolgálatuk során szellemi és gyakorlati alapelveinket fegyelmezetten betartsák és azokban a börtönökben, ahová járnak, munkájukat a Magyar Evangéliumi Börtönmisszió helyi felelősével és a misszió többi odajáró munkatársával összhangban végezzék.

Az alapelveket nem tartjuk lezártnak, azokat a gyakorlatból adódóan kiegészítjük, korrigáljuk. A kiegészítést azonban mindenkor a jelen alapelvekkel összhangban végezhetjük.

Miként munkatársaink általában meghatározott alapelvek szerint dolgoznak, elvárjuk, hogy ezek a fogvatartottakkal való kapcsolatban is érvényesüljenek. Missziós munkánk alapja az a hit és meggyőződés, hogy a Bibliában nyilvánított Isten minden embert szeret. Az ő Fia, Jézus Krisztus nem követett el bűnt, azért halt meg testében a Golgota keresztfáján, hogy minden embert, aki hisz őbenne és kész új életet kezdeni vele, megmentse. Ez a megmentés a következőkben nyilvánul meg, megbocsát minden bűnt (nem elnézi), erőt ad új élet kezdéséhez, megszabadít a régi életbe való visszatérés kényszerétől, erőt ad a megváltozott új életvitelben való megmaradáshoz.

Hisszük és számos esetben meg tapasztaltuk, hogy a legsúlyosabb bűnöző is megváltozhat és a társadalom hasznos

tagja lehet, ha életét Jézus Krisztus uralma alá helyezi.

Szervezeti forma

A Magyar Evangéliumi Börtönmisszió szervezeti formája alapítvány, amelyet Krisztusban hívő keresztyén magánszemélyek hoztak létre. A missziós munka és az anyagi háttér koordinálása a kuratórium irányítása alatt történik. A munkatársak tevékenységéért a kuratórium vállalja a felelősséget. A misszióknak bevételt biztosító tevékenysége nincs, a munka költségeit adományokból fedezzük.

Szervezetünk célkitűzései közé soroljuk a segítségnyújtást a fogvatartottaknak ahhoz, hogy gondolkodásmódjuk és életvitelük megváltozzon. A változásra készek rendszeres lelki gondozását ennek szellemében végezzük. Fontosnak tartjuk a segítségnyújtást szabadulás után, az új életben való meggyökerezésben, a társadalomba való integrálódásban, az utógondozást végző szervezetekhez történő közvetítésben. Szorgalmazzuk és támogatjuk az utógondozást végző szervezetek, lakóközösségek létrejöttét. Bizonyos időközönként tanfolyamokat szervezünk, munkánkat bemutatjuk a büntetés-végrehajtás alkalmazottainak. Nem célunk, hogy humanitárius segítséget nyújtsunk a fogvatartottaknak (pénz, csomag), hiszen az intézetekben ellátásuk biztosítva van.

A gyakorlati munka segítését célozza, hogy a börtönökbe rendszeresen bejáró munkatársaink igazolványt kapnak. Először ún. „kísérő igazolványt”, amellyel önállóan nem léphetnek be az intézetbe, csak egy állandó igazolvánnyal rendelkező munkatárs kíséretében. Munkatársunk legalább fél éves próbaidő leteltével kaphat önálló belépésre feljogosító igazolványt.

Ezt az igazolványt a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka is aláírja. Az országos parancsnoksággal született együttműködési megállapodásunk keretében a szabadult fogvatartottak egy év kontrollálható, tiszta életvitel után kísérői, három év után állandó belépőt kaphatnak. Személyes példájukkal sok esetben mintául szolgálhatnak a még börtönben lévőknek.

Konkrét tevékenységeink között említjük, hogy vasárnaponként missziós börtönbeli istentiszteletet szervezünk. Hetenként vagy kéthetenként kapcsolattartó csoportos foglalkozást tartunk a fogvatartottakkal. Ezek az alkalmak a Bibliáról, hitbéli, lelkiismereti és életkérdésekről beszélgetnek velük munkatársaink. Személyes lelkigondozás, négy szemközti beszélgetés formájában találkozunk azokkal a fogvatartottakkal, akik ezt igénylik. Rendkívüli alkalmak, hangversenyek, evangelizációk, karácsonyi ünnepélyek szervezése is munkánkhoz tartozik, miként a fogvatartottak felkészítése a szabadulásra. Kérésre részt veszünk a bírósági tárgyaláson, főként azzal a céllal, hogy érvényesüljön a segítségnyújtás a fogvatartott és a családja közötti kapcsolat rendezésében. A rendszeres munkamegbeszélés és egyeztetés a büntetés-végrehajtás illetékes munkatársaival szintén azt szolgálja, hogy börtönbeli missziós munkánk minél eredményesebb legyen. Természetesen törekszünk az egy intézetbe járó munkatársakkal való rendszeres kapcsolattartásra, munkamegbeszélésekre, imaközösségekre.

Szabadulás, utómunka

A börtönben megszületett elhatározások és döntések komolysága az új élet elkezdéséről a szabadulás után derül ki

igazán. A szabadulóknak ilyenkor van a leginkább szükségük a segítségre. A Magyar Evangéliumi Börtönmisszió nincs felkészülve tartós utógondozás végzésére. Munkatársaink azonban kitartóan azon fáradoznak, hogy a komolyan új életet elkezdni szándékozók munkahelyet, lakhatást, esetleg lakóközösségi elhelyezést biztosíthassanak. Éppen ezért szorgalmazzuk és támogatjuk új lakóközösségek létrejöttét, amely közösségekben az új életet akaró szabaduló a polgári, hétköznapi élet feltételeit begyakorolhatja. Fontosnak tartjuk, hogy az életén valóban változtatni akaró személy már a börtönben, a szabadulása utáni stabilizálódásáig folyamatos segítséget kapjon. Azt is mondhatnánk, már a börtönben megkíséreljük a leendő közösségbe beépíteni. Ez a beépítés a börtönlátogatások alkalmával kezdetét veszi, hiszen e keresztény emberek rendszeresen látogatják a börtönben lévőket, és így felkészítik őket a szabadulásra. Mindebben nagy szerepe van a családnak, hiszen a családhoz való kötődés lehetővé teszi a személyes kapcsolatok kiépítését, a helyes életvitel megtanulását. A családban, természetes körülmények között, szeretetben, az elfogadottságban lehetőség van a hiányok pótlására, az itt szerzett ismeretek rögzítésére, begyakorlására. A tételesség, az unatkozás vagy az értelmetlen munka nagy veszélyt jelent a szabadulóra, míg az értelmes munka, a munkában való helytállás megtanulása az elfogadó, nem piacorientált munkaközösségben stabilizálódást segítő tényező.

Az új életvitelben a szabadulónak azt is meg kell tanulnia, hogyan töltsé hasznosan a szabadidejét. Ebben nagy segítséget jelenthetnek számára a különböző kö-

zös programok (sport, énekkar, gyülekezet stb.).

A megelőzés legalább olyan fontos, mint az utómunka. Egy fogvatartott mondta a szabadulása előtt, egy Gedeon Újszövetséget tartva a kezében: *„Ha valaki ezt a könyvet a kezembe adja, amikor még nem követtem el, amiért elítéltek, soha nem kerültem volna ide.”*

Fontosnak tartjuk, hogy a Biblia tanítása minél szélesebb körben hangozzék el a fiatalok, az állami gondozottak, a veszélyeztetett gyermekek és a cigányok között. Jó néhány sátoros evangelizációs és utcai evangelizációs tevékenységet támogatunk, és szándékunkban áll kezdeményezni is ilyen jellegű tevékenységet.

A Magyar Evangéliumi Börtönmisszió értékeli minden jó szándékú szervezet fáradozását, amelynek célja, hogy a fogvatartott a börtönbeli szubkultúra hatására ne süllyedjen még mélyebbre. Ezért tevékenységünk összehangolására törekszünk. Jó kapcsolatunk van a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságával és a helyi intézetek vezetőivel, amely intézetekben munkatársaink tevékenykednek. Keresük a jó kapcsolatot a más keresztény börtönmissziós munkát végző szervezetekkel, még akkor is, ha más módszerekkel szeretnének segíteni. Kapcsolatot tartunk fenn nemzetközi, illetve külföldi börtönmissziós szervezetekkel. Ezeknek a kapcsolatainknak köszönhetően sok segítséget kapunk munkánkhoz, és már eddig is sok tapasztalatra tettünk szert. Reméljük, hogy ezen az igencsak perifériára szorult területen a következő évtizedekben is, az eddigiekhez hasonlóan, segítségére leszünk a társadalomnak.

A Magyar Evangéliumi Börtönmisszió vezetősége